

Дзюбенко С.Д., студентка,
Факультет міжнародної торгівлі та права,
Київський національний торговельно-економічний
університет, м. Київ
Науковий керівник: Шведова Г. Л., к.ю.н., доцент

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧЛЕНОМ ЕКІПАЖУ АБО ДИСПЕТЧЕРОМ СЛУЖБИ РУХУ У СТАНІ АЛКОГОЛЬНОГО СП'ЯНІННЯ АБО ПІД ВПЛИВОМ НАРКОТИЧНИХ ЧИ ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН

Проблема, що досліджується, є надзвичайно важливою. Адже невід'ємною складовою безпечного повітряного польоту є нормальна професійна діяльність членів екіпажу та диспетчерів служби руху. Поняття нормальної професійної діяльності передбачає категоричне виключення стану алкогольного сп'яніння цих осіб, або ж впливу на їхню свідомість будь-яких інших речовин. Від цього безпосередньо залежить безпека життя та здоров'я пасажирів та членів екіпажу.

За офіційною статистикою, на даний момент у світі зафіксовано 18 авіакатастроф, що відбулися через те, що екіпаж приймав алкоголь або наркотики [1].

На нашу думку, важливість питання, що висвітлюється, підкреслюється його врегулюванням Кримінальним законом. На підставі прийняття Повітряного кодексу України у 2011 році, було доповнено Кримінальний кодекс України (далі - КК України) статтею 276-1, яка криміналізує здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин.

Згідно зі ст. 21 КК України, особа, яка вчинила злочин у стані сп'яніння, підлягає кримінальній відповідальності, а особливістю ст. 276-1 КК України є те, що особа внаслідок алкогольного сп'яніння, або під впливом наркотичних чи психотропних речовин здійснює професійну діяльність [2].

Визначимо і проаналізуємо окремі ознаки складу злочину як правової основи кримінальної відповідальності за окреслені вище дії.

У даному випадку маємо об'єктивну сторону з формальним складом. Тобто, злочин вважається закінченим з моменту початку

здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Місцем вчинення злочину є літак або місце, де диспетчер руху здійснює свої функціональні обов'язки.

Суб'єкт цього злочину - спеціальний. Згідно зі статтею, ним може бути тільки член екіпажу повітряного судна або диспетчер керування повітряним рухом. Додатковою ознакою даного спеціального суб'єкта є його особливий стан - алкогольне сп'яніння або перебування під впливом наркотичних чи психотропних речовин.

До речі, членові екіпажу забороняється вживати алкоголь менш як за вісім годин до зазначеного часу виконання своїх службових обов'язків у польоті або оголошення режиму готовності, заступати на льотне чергування з рівнем алкоголю в крові, що перевищує 0,2 проміле, та вживати алкоголь під час польоту чи перебування в режимі очікування [3, ч. 4 ст. 58].

Суб'єктивна сторона злочину характеризується прямим умислом. Тобто, особа свідомо здійснює свої професійні повноваження, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. У даному злочині мета та мотив можуть бути різними. Зазвичай, вони не впливають на кримінально-правову кваліфікацію. Проте, якщо присутні мотиви, які утворюють обов'язкові суб'єктивні ознаки інших злочинів (наприклад, умисне вбивство), то такі дії необхідно кваліфікувати за правилами сукупності злочинів.

Вважаємо, що доцільно було б запровадити додаткові контрольно-попереджувальні заходи, що унеможливили б здійснення функціональних обов'язків членом екіпажу або диспетчером управління повітряним рухом у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Адже краще попередити проблему, ніж отримати сумні наслідки.

Проаналізувавши статтю 276-1 КК України, вважаємо, що вона потребує доповнення списку осіб, що мають нести відповідальність за вчинення цього злочину. Адже перед тим, як перейти до виконання професійної діяльності, члени екіпажу та диспетчери зобов'язані пройти перевірку. У разі виявлення будь-яких відхилень від норми, вони не можуть бути допущені до виконання своїх обов'язків. Звідси слідує наступне: якщо особи, які проводили перевірку членів екіпажу або диспетчера, все ж встановили факт сп'яніння або вплив будь-яких речовин на їхню свідомість, і при

цьому допустили їх до роботи, то необхідно розглядати питання про їхню відповідальність. Відомо, що у серпні поточного року в Шотландії було заарештовано двох пілотів авіакомпанії United Airlines, які не пройшли належне тестування на наявність алкоголю перед польотом [4].

Кримінальна відповідальність за здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером служби руху у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин свідчить про високу суспільну небезпечність даного діяння. Внесення змін, що ми пропонуємо, дозволило б притягувати до відповідальності максимальне коло осіб, які можуть бути причетні до вчинення даного злочину.

Література

1. Самолеты падают по вине пьяных пилотов. URL: <https://www.aviaport.ru/digest/2009/03/10/168281.html>

2. Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин (ст. 276-1 КК) URL: https://pidruchniki.com/2001122760009/pravo/zdiysnennya_profesiynoi_diyalnosti_chlenom_ekipazhu_abo_obsługovuvannya_povitryanogo_ruhu_dispetcherom_upravlinnya

3. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.

4. Двох п'яних пілотів заарештували в Шотландії URL: <https://ua.korrespondent.net/world/4125861-dvokh-pianykh-pilotiv-zaareshtuvaly-v-shotlandii>

УДК 343:615.86 (043.2)

Дрозд В.П., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Логвиненко А.О., старший викладач

НЕЗАКОННЕ ПОМІЩЕННЯ В ЗАКЛАД З НАДАННЯ ПСИХІАТРИЧНОЇ ДОПОМОГИ ЯК ЗЛОЧИН ПРОТИ ВОЛІ ОСОБИ

Як відомо, реалізація права на життя неможлива без реалізації права на здоров'я, що має комплексний характер і включає безліч аспектів. Сьогодні вчиняється чимало злочинів, пов'язаних з медичною сферою. Одним із таких є незаконне поміщення особи до